25E/24E

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत पारंगत (एम.ए.) - बहिःस्थ

परीक्षा : मे - २०२६

सत्र १ ले

विषयः भाषाकौशल (25E3101/24E3101)

दिनांक : १९/०५/२०२६ **गुण : १००** **वेळ : दु. २.०० ते ५.००**

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

प्र. १. द्वयोः माध्यमभाषयानुवादं कुरुत । (१८)

१) कः असौ गुरुः? कीदृशः तस्य आकारः? इदानीम् अशीतिवर्षदेशीयः। तदा तदा संपूर्णं शिरः मुण्डयति। भ्रूमध्ये स्थिरा नेत्रदृष्टिः। अतिकृशा प्रांशुश्च तनुः। कदाचित् मथुरानगरीम् आगत्य यमुना यत्र मार्गं प्रादात्, तत्र स्नात्वा, कृष्णजन्मस्थानं नमस्कृत्य गच्छति। एवं तस्यां वदन्त्यां, मम प्रथमतः प्रेरणां दत्तवान् सः एव स्यात् वा ? इति स्वगतमिव अहं अभाषे।

२) पूर्वं 'शलाकापरीक्षा इति काचित् परीक्षापद्धतिः संस्कआतक्षेत्रे आसीत् । परीक्षां स्वीकर्तुकामः छात्रः परीक्षकस्य पुरतः स्वेन अधीतस्य ग्रन्थस्य नाम वदति । परीक्षकः तस्मिन ग्रन्थे शलाकां (काष्ठस्य रजतस्य वा सूचीं) यत्र योजयति तत् पृष्ठमुद्धाट्य तत्रत्यं विषयम् अधिकृत्य विभिन्नान् प्रश्नान् पृच्छति । छात्रः सर्वेषाम् 'अपि समाधानं वदति । एवं परीक्षाकरणमेव शलाकापरीक्षा नाम । सामान्यतः दशवार शलाकास्थापन भवति स्म, तत्र त्रिवारं वाचिकपरीक्षा भवति । परीक्षार्थिना ग्रन्थदर्शनेन विना स्मरणबलेन वक्तव्याः यावत् परीक्षकः स्थगयति तावत्।

३) जीवनस्य किमुद्देश्यं स्यादिति विचारे प्रथममेतत् समक्षं समायाति यत् जीवनस्योद्देशं समुन्नतं स्यात् येन जीवनस्य सफलता स्यात् । समुन्नतेषु उद्देश्येषु देशसेवायाः समाजसेवायाः परोपकारस्य जातेरुद्धरणस्य विद्योन्नतेश्च भावना सम्मुखमायाति। मनुष्यः सामाजिकः प्राणी वर्तते, अतो यदि समाजः समुन्नतोऽस्ति तर्हि सर्वेऽपि सुखिनो भविष्यन्ति।

प्र. २. द्वयोः माध्यमभाषया सान्वयमनुवादं कुरुत । (१६)

१) एष एव खगो मानी वने वसति चातकः।
पिपासतितो वा म्रियते याचते वा पुरन्दरम् ।।

२) विद्वत्वं च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन।
स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते।।

३) उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखं मृगाः।।

प्र. ३. एकं विषयमधिकृत्य निबन्धं लिखत । (१६)

वसुधैव कुटुम्बकम् अमृतवाणी संस्कृतभाषा भारतीया ज्ञानपरम्परा

प्र. ४. सन्धिं साधयत विघटयत वा (केवलं दश) । (१०)

अद्यैव, भावाश्च, कवी राजते, वाक् हरैः, त्वमपि, मेघवर्णः नाम, सर्वे अपि, एतत् भवेत् , बालाभ्यः तम्, प्राप्यात्रभवती, सिद्धिः इव, यद्यपि

प्र. ५. केषामपि दशानां समासानां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहं कुरुत । (२०)

रामकृष्णौ, हरिहरगुरु, कुण्डलहिरण्यम् , गुरुदक्षिणा, चरणविकलः, पञ्चवटी, प्राचार्यः, निर्जलम्, अविद्याधनम् ,चन्द्रसूर्यौ ,दुग्धशर्करम् ,वृश्चिकभीः

प्र. ६. पञ्च वाक्यानि संस्कृतभाषया अनुवदत । (१०)

१. मी काल सुंदर चित्र पाहिले.
२. या बागेत सुंदर फुले आणि पिकलेली फळे आहेत.
३. उद्या मी गावाला जाईन.

४. त्या गावातील लोक खोटे बोलत नाहीत.
५. आपण सगळे एकत्र काम करतो.
६. सीता रामाबरोबर वनात गेली.
७. आमच्या शिक्षिका छान शिकवतात.

प्र. ७. दश रूपाणि लिखत। **(१०)**

१. चतस्रः
२. अविन्दथाः
३. हसितेन
४. सिच्यत
५. गमिष्यामि
६. सः
७. तुभ्यम्
८ इच्छन्ती
९ रमते
१० अहम्
११ एतयोः
१२ लब्धवती